

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 336/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 ObdoV 2/2022 z 23. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 ObdoV 2/2022 z 23. novembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho si sťažovateľka uplatňuje náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva nasledujúci stav veci:

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) prvostupňovým rozhodnutím určil, že pohľadávka žalobcu [REDACTED] vo výške 68 279,79 eur uplatnená v konkurznom konaní vo veci úpadcu [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 7K/65/2005 je oprávnená a zistená vo výške 68 279,79 eur so zaradením ako pohľadávka proti podstate. Proti predmetnému rozhodnutiu krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom uviedla, že konečnú správu podala krajskému súdu ešte pred tým, ako si žalobca prihlásil svoju pohľadávku do konkurzu. Sťažovateľka preto zastávala názor, že uplatnená pohľadávka nie je pohľadávkou proti podstate z dôvodu rozporu s účelom

konkurzného konania s poukazom na § 2 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“). Zdôraznila, že zákon o konkurze v rámci pohľadávok proti podstate zohľadňuje pohľadávky súvisiace s vedením konkurzného konania, pričom reprobované úkony úpadcu za ne určite nemožno považovať, pričom samotná skutočnosť, že pohľadávka vznikla po vyhlásení konkurzu a je splatná v jeho priebehu, podľa sťažovateľky nepostačuje na to, aby išlo o pohľadávku proti podstate. Najvyšší súd ako odvolací súd vyhodnotil odvolacie dôvody sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu za nedôvodné s poukazom na to, že krajský súd správne zistil skutkový a právny stav, z ktorého vyvodil aj správny právny záver, a svoje rozhodnutie dostačujúco odôvodnil. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) potvrdil. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka aj dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila § 421 ods. 1 CSP, pričom v ňom formulovala nasledujúcu právnu otázku: Je potrebné prizmou cieľa konkurzu podľa § 2 ods. 2 zákona o konkurze každú pohľadávku, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu a je splatná v priebehu konkurzu, považovať za pohľadávku proti podstate podľa § 31 ods. 3 písm. a) zákona o konkurze? Najvyšší súd ako súd dovolací následne dovolanie sťažovateľky odmietol, pretože dovolanie sťažovateľky na základe ňou sformulovanej otázky neumožnilo, aby bol na jej podklade uskutočnený meritórny prieskum.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti tvrdila, že v dovolaní formulovala svoju právnu otázku v súlade s konštrukciou rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu, ktoré vo svojich rozhodnutiach uzavreli, že pohľadávka, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu a nadobudla splatnosť v priebehu konkurzu, je pohľadávkou proti podstate, a preto považuje hodnotenie dovolacieho súdu o hypotetickosti ňou položenej otázky za svojvoľné a ústavne neakceptovateľné.

4. Sťažovateľka teda namietala, že najvyšší súd sa svojím nadmerne formalistickým prístupom odchyľil od znenia príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku do tej miery, že zásadne poprel ich účel a význam. Sťažovateľka uviedla, že vo svojom dovolaní prezentovala právne posúdenie veci, ktoré pokladala za nesprávne, a podrobne rozvinula, v čom spočívala táto nesprávnosť, a preto sa domnieva, že podala dovolanie, ktoré bolo spôsobilé meritórneho dovolacieho prieskumu, ktorý najvyšší súd napadnutým uznesením zmaril, čím porušil označené práva sťažovateľky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

6. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

7. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol okrem iného tieto skutočnosti: «*Konkurz v posudzovanej veci bol vyhlásený uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 7K/65/2005-26 zo dňa 22. novembra 2005, t. j. za účinnosti zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ktorý v ustanovení § 31 ods. 1 písm. f/ zakotvoval, že v priebehu konkurzného konania možno uspokojiť kedykoľvek pohľadávky proti podstate, ktorými sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu a sú splatné v priebehu konkurzu (§ 31 ods. 1 písm. a/). Dovolateľka formuláciou svojej otázky zachádza až do hypotetických úvah, či „každú pohľadávku“, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu a je splatná v priebehu konkurzu, je potrebné považovať za pohľadávku proti podstate. Predmetom konania bola pohľadávka konkrétne vymedzená ako pohľadávka, ktorá vznikla titulom náhrady škody spôsobenej úpadcom veriteľovi (žalobcovi) úmyselným trestným činom na skutkovom základe vymedzenom v rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 2T/132/11-288 zo dňa 19. novembra 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4To/11/13-398 z 18. decembra 2014 (škoda vo výške celkom 68 279,79 eur). Konajúci trestný súd odkázal žalobcu so svojím nárokom na konanie vo veciach občianskoprávných. Žalobca prihlásil svoju pohľadávku v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 7K/65/2005 ako pohľadávku proti podstate. Po tom ako ju správca konkurznej podstaty neuznal, žalobca uplatnil svoje právo na súde v zmysle § 29 ods. 5 ZKV, v podstate v súlade s poučením konkurzného súdu vo výzve zo dňa 9. októbra 2018 (č. 1. 8 spisu). Konajúci súd prvej inštancie, považujúc za rozhodujúce časové hľadisko vzniku a splatnosti pohľadávky proti podstate (k tomu vid sp. zn. 1Obo 110/2010), konštatoval, že pohľadávka žalobcu vznikla po vyhlásení konkurzu, preto ide o pohľadávku proti podstate v zmysle § 31 ods. 3 písm. a/ ZKV a žalobe vyhovel. Odvolací súd, stotožniac sa so záverom súdu prvej inštancie, mal rovnako za nesporné, že pohľadávka žalobcu vznikla a jej splatnosť nastala až po vyhlásení konkurzu, pričom táto bola žalobcom prihlásená riadne a včas. Dovolací súd má za to, že zákon o konkurze a vyrovnaní jednoznačne vymedzoval okruh pohľadávok, ktoré sú pohľadávkami proti podstate. Jazykový (gramatický) výklad ustanovenia § 31 ods. 3 písm. a/ ZKV poskytuje jednoznačnú odpoveď na to, že nie „každú pohľadávku“ možno považovať za pohľadávku proti podstate, ale len tú, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu a je splatná v priebehu konkurzu. Zákonodarca teda presným znením zákona vymedzil, ktoré pohľadávky sú pohľadávkami proti podstate (ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu a sú splatné v priebehu konkurzu). Nie je preto namieste, aby dovolací súd zachádzal do skúmania hypotetickej otázky nastolenej dovolateľkou ohľadne povahy „každej pohľadávky“, za situácie, keď predmetom konania bola konkrétne vymedzená pohľadávka, zákon o konkurze a vyrovnaní definoval, ktoré pohľadávky sa považujú za pohľadávku proti podstate, bez bližšej konkretizácie, resp. bez toho, že by príkladmo uvádzal ich výpočet [ako je tomu v súčasnosti platnom zákone o konkurze a reštrukturalizácii účinnom od 1. júla 2005 (okrem čl. I, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2006)]. Zákon o konkurze a vyrovnaní bližšie nerozlišoval a neselektoval predpoklady toho, ktorú pohľadávku je potrebné, či možné považovať za pohľadávku proti podstate, preto pokiaľ tá-ktorá pohľadávka spĺňala podmienku svojho vzniku po vyhlásení konkurzu a splatnosti v priebehu konkurzu, považovala sa za pohľadávku proti podstate. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k presvedčeniu, že otázka tak ako ju vymedzila žalovaná, je príliš hypotetická, naviac v situácii, kedy konajúcim súdom vytyka posudzovanie veci „optikou prísnej formálnosti“ avšak sama v dovolaní dôvodí poukazom na „účel konania, cieľ konkurzu a ratio legis*

ZKV“ bez bližšieho vymedzenia rozsahu a dôvodov, pre ktoré v konaní uplatnenú konkrétnu pohľadávku nemožno považovať za pohľadávku proti podstate podľa vtedy platného zákona, vo vzťahu, ku ktorej právnu vetu neformulovala (jej formulácia sa týka „každej pohľadávky“). Na základe vyššie konštatovaného dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovanej na základe ňou sformulovanej otázky neumožňuje, aby na jej podklade bol uskutočnený meritórny dovolací prieskum.»

8. Z už uvedeného bodu je zrejmé, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení adekvátne zaoberal dovolacou argumentáciou sťažovateľky a jeho závery boli dostatočne vysvetlené. Ústavný súd súhlasí so záverom, že otázka sťažovateľky, ako ju formulovala vo svojom dovolaní, vyznievala účelovo, a to najmä preto, lebo na ňu v konkrétnej situácii, resp. vo vzťahu ku konkrétnej pohľadávke prakticky odpovedali relevantné ustanovenia zákona o konkurze [§ 31 ods. 1 písm. f) v spojení s § 31 ods. 3 písm. a)], na ktoré jasne poukázali súdy rozhodujúce pred dovolacím súdom. Tieto zákonné ustanovenia sťažovateľka pritom spochybňovala iba všeobecnými odkazmi na účel zákona a cieľ konkurzu. Zároveň z kontextu veci bolo zrejmé, že v prípade predmetnej pohľadávky nešlo o účelové navyšovanie trov na účely zmarenia uspokojenia veriteľov, a preto v konečnom dôsledku zaradením predmetnej pohľadávky ako pohľadávky proti podstate nemohol byť spochybnený ani účel zákona, cieľ konkurzu či *ratio legis* zákona o konkurze.

9. Ústavný súd zároveň kvituje, že hoci sťažovateľka prípustnosť svojho dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP bližšie nešpecifikovala [teda podľa písm. a), b) alebo c)], dovolací súd sa v napadnutom uznesení obsahom dovolania podrobne zaoberal a skúmal podmienky jeho prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) [body 26 a 27 napadnutého uznesenia], písm. b) [body 28 až 38 napadnutého uznesenia], ako aj písm. c) [body 39 a 40 napadnutého uznesenia] CSP. Výsledkom tohto postupu dovolacieho súdu bol legitímny záver o tom, že dovolanie sťažovateľky nebolo prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) ani c) CSP.

10. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

11. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

12. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ako ich špecifikovala v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu